

KIRGIZİSTAN TÜRKiYE MANAS ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İSLAM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

“AHMET YESEVİ VE TASAVVUFİ ANLAYIŞI”

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Kuştarbek MAMATOV

Tez Danışmanı

Prof. Dr. M. Mustafa ÇAKMAKLIOĞLU

BİŞKEK – 2018

ÖZ

Yazar	: Kuştarbek MAMATOV
Üniversite	: Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi
Anabilim Dalı	: İslam Bilimleri
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans
Sayfa Sayısı	: XIV+93
Mezuniyet Tarihi	: ... / ... / 2018
Tez Danışmanı	: Prof. Dr. M. Mustafa ÇAKMAKLIOĞLU

AHMET YESEVÎ VE TASAVVUFÎ ANLAYIŞI

Kazakistan'ın Çimkent şehrinin yakınlığında bulunan Sayram kasabasında XI. Yüzyılın sonlarına doğru dünyaya gelmiş olan Ahmet Yesevî Orta Asya topraklarının manevi hayatında derin izler bırakmış meşhur bir mutasavvıftır. Türkistan coğrafyasındaki bu tesiri sebebiyle Pir-i Türkistan diye anılır. Ahmet Yesevi'nin hayatı ve tasavvufi görüşlerini konu edinen tezimizin Birinci Bölümünde Ahmet Yesevi'nin hayatı, eserleri ve tarikatı Yeseviliğe yer verdik. İkinci Bölümde ise Ahmet Yesevi'nin tasavvufi görüşlerine onun kullandığı temel kavramlar çerçevesinde yer verilmiştir. Bu doğrultuda da muhabbet, aşk, melamet, fakr, halvet, çile, zikir ve tevbe gibi tasavvufi kavramlar Ahmet Yesevi'nin perspektifinden ele alınmıştır.

Anahtar kelimeler: Ahmet Yesevî, Tasavvuf, [Yesevîlik](#), [Nakşibendilik](#), [Bektaşilik](#), Divan-ı Hikmet, Türkistan.

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Даярдаган	: Маматов Куштарбек
Университет	: Кыргыз-Түрк “Манас” Университети
Багыты	: Теология (Ислам Таануу)
Иштин Сыпаты	: Магистрдик диссертация
Беттердин Саны	: XIV+93
Бүтүрүү Датасы	: ... / ... / 2018
Илимий Жетекчи	: проф. док. М. Мустафа Чакмаклыоглу

АХМАТ ЯСАВИ ЖАНА АНЫН ТАСАВВУФ ТҮШҮНҮГҮ

Казахстанга караштуу Шымкент шаарынын жакындарындагы Сайрам шаарчасында XII кылымда бул дүйнөгө келип, тасаввуф илиминде жогору даражага жетишкен жана элди Аллах жолунда туура жолго баштап келген улуу жол баштоочу Ахмат Ясави Орто Азия аймагынын руханий жашоосунда таасирдүү издерди калтырган жана атак даңтуу тасаввуф адамдарынан деп билинет. Биринчи бөлүмдө Ахмат Ясавинин жашоосу, адамгерчилиги жана чыгармалары чоң көлөмдө иштелип жазылды. Экинчи бөлүмдө болсо Ахмат Ясавинин Аллах Таалага болгон сүйүүсү, Пайгамбарга болгон сүйүүсү, адам баласына болгон сүйүүсү, өлүм, чиле, сагынуу, зикир жана тооба жөнүндөгү тасаввуфгук көз караш жана тарминдер жөнүндө маалымат берилди.

Ачкыч сөздөр: Ахмат Ясеви, Тасаввуф, Ясавиилик, Накшибандиилик, Бекташиилик, Дивани Хикмат, Түркистан.

АБСТРАКТ

Выполнил	: Маматов Куштарбек
Университет	: Кыргызско Турецкий Университет “Манас”
Направление	: Теология (Исламоведение)
Вид диссертация	: Магистерская диссертация
Количество страниц	: XIV+93
Дата окончания	: ... / .... / 2018
Научный руководитель	: проф., док. М. Мустафа Чакмаклыоглу

АХМАТ ЯСАВИЙ И ЕГО ПОНЯТИЕ О СУФИЗМЕ

Ахмат Ясавий был рожден в гордоке Сайрам близко к городу Шымкент, Казахстанской республике XII веке. Достигнув высокого уровня в илиме “Тасаввуф” призывал людей на истинный путь. В духовной жизни Средней Азии оставил влиятельный след и является великолепным тасаввуфом. В первом отделе является жизнеописанием Ахмата Ясавия, а также были написаны его человеческое качество и работы. Во втором отделе с каким любовью относятся к Аллаху Всевышнему и пророку м.б.а. любовь к человечеству, а также дана информация о взгляде тасаввуфа на смерть, чиле, ностальгия, зикир, покаянии и другие термины.

Ключевые слова: Ахмат Ясеви, Тасаввуф, Ясавия, Накшибандия, Бекташия, Дивани Хикмат, Туркестан.

ABSTRACT

Prepared by : Kushtarbek MAMATOV
University : Kyrgyz-Turkish Manas University
Department : Islamic Studies
Degree of the work : Master Thesis
Number of pages : XIV+93
Date of graduation : ... / ... / 2018
Supervisor : Professor. Dr. M. Mustafa ÇAKMAKLIOĞLU

AHMAD YASAWI AND HIS SUFISTIC UNDERSTANDING

Ahmad Yasawi is the famous Sufi who left the deep tracks on the lands of Central Asia. He was born at the end of XI th. century in Sayram which situated near the Chimkent in Kazakhstan. Due to this influence in Turkestan he called Pir-i Turkestan. First part of our thesis is about his life, works and his way Yasawiyya order. The second part of thesis included Ahmad Yasawî's mystical views within the framework of his basic concepts. In this direction discussed some mystical concepts like fondness, love, poverty, khalvat, malamah, suffering, dhikr and repents from his perspective.

Keywords: Ahmad Yasawi, Mysticism, Yasawiyya, Naqshbandiyya, [Bektashiyya](#), Divan al-Khikmat, Turkestan.